

ปัญหาการศึกษาของบัณฑิตานี้โดยส่วนใหญ่ ก็ตรงกับปัญหาของประเทศ เช่น ปัญหาการตกชั้น การขาดครู ขาดอุปกรณ์ ความยากจน ฯลฯ ทว่าภายใต้ปัญหาหนักๆ ดังกล่าว ก็ยังมีปัญหาซ้อนปัญหาอยู่ด้วย และนี่เองคือความแตกต่างที่อาจไม่ซ้ำกับของครุภาคอื่น ซึ่งเราจะต้องหาทางแก้ตามลักษณะปัญหาของเราอีกต่อหนึ่ง

เรามายืนกันตรงนี้ แล้วมองไปจุดนั้นก่อนเป็นไร

ปัญหาความสูญเสียเปล่าอันเนื่องมาจากการตกชั้น

การซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ๑ - ๔

ปีการศึกษา ๒๕๑๑ ถึง ปีการศึกษา ๒๕๑๔ ของบัณฑิตาน

ชั้น	ปีการศึกษา ๒๕๑๑			ปีการศึกษา ๒๕๑๒		
	นักเรียนทั้งสิ้น	ซ้ำชั้น		นักเรียนทั้งสิ้น	ซ้ำชั้น	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
ป. ๑	(๑,๓๔๒,๘๕๔)	(๓๕๖,๑๒๕)	(๒๖.๕๒)	(๑,๔๑๐,๗๐๓)	(๓๗๑,๔๓๘)	(๒๖.๓๓)
	๑๓,๐๑๑	๕,๕๖๖	๔๒.๗๘	๑๓,๔๙๔	๕,๗๖๑	๔๒.๖๘
ป. ๒	(๑,๑๐๘,๕๑๐)	(๑๘๒,๐๑๗)	(๑๖.๔๒)	(๑,๑๓๐,๑๘๘)	(๑๘๐,๗๑๗)	(๑๕.๙๙)
	๙,๓๕๙	๒,๖๒๗	๒๘.๐๗	๙,๓๒๖	๒,๔๕๐	๒๖.๒๗
ป. ๓	(๙๑๔,๗๑๖)	(๑๓๙,๙๕๗)	(๑๕.๐๗)	(๑,๐๓๑,๗๗๑)	(๑๔๙,๘๑๓)	(๑๔.๕๒)
	๘,๐๗๗	๑,๙๙๒	๒๔.๖๖	๘,๐๒๙	๒,๐๑๖	๒๕.๑๑
ป. ๔	(๘๓๒,๐๖๓)	(๔๖,๘๕๕)	(๕.๖๓)	(๘๖๙,๓๒๔)	(๕๔,๒๔๖)	(๖.๒๔)
	๖,๒๖๒	๖๔๕	๑๐.๓๐	๖,๓๘๔	๗๖๕	๑๑.๙๘

ชั้น	ปีการศึกษา ๒๕๑๓			ปีการศึกษา ๒๕๑๔		
	นักเรียนทั้งสิ้น	ชาย		นักเรียนทั้งสิ้น	ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
ป. ๑	(๑,๔๕๖,๕๗๑) ๑๔,๐๘๔	(๓๗๒,๒๘๙) ๕,๒๙๐	(๒๕.๕๖) ๓๗.๕๖	(๑,๕๓๕,๐๕๕) ๑๔,๒๙๔	(๕,๗๑๓) (๓๙.๙๓)	
ป. ๒	(๑,๑๗๖,๓๑๔) ๙,๔๕๕	(๑๗๙,๒๗๐) ๒,๑๓๖	(๑๕.๒๔) ๒๒.๕๔	(๑,๒๐๖,๗๑๗) ๙,๙๕๘	(๒,๔๓๓) (๒๔.๔๓)	
ป. ๓	(๑,๐๘๘,๐๖๑) ๘,๒๖๑	(๑๕๔,๗๒๒) ๑,๗๓๗	(๑๔.๒๒) ๒๑.๐๓	(๑,๑๑๗,๒๘๒) ๘,๔๒๗	(๑,๗๑๘) (๒๐.๓๙)	
ป. ๔	(๙๑๖,๗๕๗) ๖,๔๓๔	(๕๙,๙๕๖) ๖๗๓	(๖.๕๔) ๑๐.๔๖	(๙๕๒,๑๐๗) ๖,๗๕๓	(๖๐๕) (๘.๙๖)	

ที่มา :- สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดปัตตานี

- กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บเป็นตัวเลขของนักเรียนทั่วประเทศ

จากรายงานของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา

วิเคราะห์

จากตารางข้างบน ในปีการศึกษา ๒๕๑๑ ปัตตานีมีนักเรียนชายชั้นในชั้น ป. ๑ จำนวน ๕,๕๖๖ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗๙ ชั้น ป. ๒ ชายชั้น ๒,๖๒๗ คน หรือร้อยละ ๒๘.๐๗ ชั้น ป. ๓ ๑,๙๙๒ คน หรือร้อยละ ๒๔.๖๖ ชั้น ป. ๔ ๖๕๕ คน หรือร้อยละ ๑๐.๓๐

เมื่อเทียบกับตัวเลขระดับประเทศ จะพบว่า จังหวัดปัตตานี มีอัตราการชายชั้นสูงกว่าทุกระดับชั้น และเป็นจำนวนที่ค่อนข้างมากเสียด้วย

และเมื่อเปรียบเทียบตัวเลขในปี ๒๕๑๒, ๒๕๑๓ แม้ร้อยละการชายชั้นจะมีแนวต่ำลงบ้าง แต่ก็ยังสูงกว่าระดับประเทศอยู่เหมือนเดิม ถ้ามองกันตามตัวเลขดังกล่าว เราอาจสรุปได้ง่ายๆ ว่าคุณภาพการศึกษาของจังหวัดปัตตานี ยังต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศอยู่มาก ซึ่งคงไม่ใช่สิ่งที่ทุกคนพึง

ประสงค์

เมื่อมีเด็กซ้ำชั้นมาก แทนที่จะใช้เวลาเพียง ๔ ปี สำหรับประถมต้น ก็อาจต้องยืดออกไป ๕-๖-๗ ปี หรือมากกว่า

กรณีอย่างนี้ทางเศรษฐกิจเขาถือว่าเป็นความสูญเสียเปล่า โดยเฉพาะเมื่อรวมยอดของประเทศแล้ว มีเด็กตกซ้ำชั้นถึง ๖๔๖,๕๒๔ คน (พ.ศ. ๒๕๑๓) เท่ากับร้อยละ ๑๖.๔ ได้มีการคำนวณกันแล้วว่า รัฐต้องสูญเสียเงินไปรวม ๓๐๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงไม่ใช่เล่น

ปัญหามีว่าทำไมจึงซ้ำชั้นมาก ?

กรมสามัญศึกษาได้วิจัยออกมาแล้ว พบว่ามาจากเหตุหลายประการ เช่น

- ครูสอนไม่ดี
- ครูไม่พอ
- ขาดอุปกรณ์
- เด็กยากจน
- อาคารเรียนไม่พอ
- จัดโรงเรียนไม่ดี
- ฯลฯ

ล้วนเป็นปัญหาหนัก ๆ ทั้งนี้ ผู้บริหารทุกระดับได้วางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่ตนอยู่แล้ว แต่ไม่ใช่ จุดที่ผู้เขียนมุ่งจะกล่าวในที่นี้

ปัญหาทั้งหมดก็รู้ ๆ กันอยู่ ชั่วแต่ว่าใครจะแก้หรือไม่เพียงใดเท่านั้น

ปัญหาเกี่ยวกับทักษะทางภาษา

สืบเนื่องมาจากการตกซ้ำชั้น เด็กในบังคับส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ซึ่ง ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดีเท่ากับเด็กไทยพุทธที่ใช้ภาษาไทยอยู่เป็นประจำ

เมื่อฟังไม่รู้เรื่องเสียแล้ว ก็ส่งผลไปถึงการพูด อ่าน และเขียน ต่อโยงกันเป็นลูกโซ่ โอกาสที่เด็กเหล่านั้นจะศึกษาวิชาการในโรงเรียนให้เก่งจึงทำได้ยาก เด็กจึงเบื่อโรงเรียน เบื่อ การเรียน แล้วก็พลซาดมเรียน การตกซ้ำชั้นจำนวนมากจึงตามมา แม้ในรายที่จบ ป. ๔ แล้ว เมื่อออกโรงเรียนไปแล้วไม่ก็บ่ก็ลืมการเขียน การอ่าน การพูดเสียเกือบสิ้น ภาษาไทยอันกระต่อนกระ- แทนก็พลอยสลายตัว หรือถูกส่งกลับไปให้ครูจนเกือบไม่เหลือเหลือ สร้างปัญหาให้รัฐในการที่ต้องมา จัดการศึกษาผู้ใหญ่ต่อไปอีก

วิจัย

ภาคศึกษา ๒ พยายามค้นหาวิธีในการแก้ปัญหาดังกล่าว เริ่มมาแต่การเปิดสอนชั้นเริ่มเรียน ชั้นก่อน โดยการเอาเด็กในเกณฑ์บังคับมาเตรียม ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ในโรงเรียน ๑ ปีเต็ม แล้วจึง

(อ่านต่อหน้า ๔๒)

มองตรงนี้ (ต่อจากหน้า ๒๗)

เลื่อนชั้นไปเรียนชั้น ป. ๑ พร้อมกันนั้นก็ดำเนินการฝึกอบรมครูเพื่อสอนในชั้นนี้โดยเฉพาะ กระทรวงมหาดไทยโดยกรมการปกครองเองก็เห็นด้วยในหลักการ จึงได้ตั้งงบประมาณช่วยในการอบรมครูติดต่อกันมาทุกปี และยอมให้เปิดชั้นเริ่มเรียนในโรงเรียนที่ครูผ่านการอบรมมาแล้วด้วย

จังหวัดปัตตานีมีโรงเรียนที่เปิดชั้นเริ่มเรียนนี้แล้วถึง ๑๓๒ โรงเรียน และจะขยายต่อไปทุกๆปี จนครบทุกโรงเรียน

โดยวิธีดังกล่าว นักเรียนคนหนึ่งจะต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมต้นถึง ๕ ปี เป็นอย่างน้อย จึงจะจบ ป. ๔

การที่ต้องเพิ่มครูเข้าไปอีก ๑ คน ต่อ ๑ ห้องเรียน และเพิ่มเวลาเข้าปออีกปีหนึ่ง หากได้ผลก็ยิ่งดีและคุ้มค่ากว่าที่จะให้เด็กเหล่านั้นเรียนเพียง ๔ ปี แต่ไม่จบ หรือจบแล้วอ่านเขียนไม่ได้ และพูดกันไม่รู้เรื่อง

เชื่อกันว่าถ้าครูทุกคนได้สอนตามวิธีการที่ได้รับการอบรมไปจากภาคศึกษา ๒ แล้ว ก็จะสามารถช่วยให้เด็กมีความพร้อมในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ได้ดีพอสมควร เมื่อเข้าเรียนชั้น ป. ๑ ก็จะสามารถเรียนได้พอๆ กับเด็กที่ใช้ภาษาไทยมาก่อน

การเตรียมเด็ก ๑ ปีก่อนเข้าเรียน ป. ๑ จึงมีความสำคัญและจำเป็นด้วยประการฉะนี้ ขณะนี้ภาคศึกษา ๒ กำลังทดลองหาวิธีใหม่ต่อไปอีกชั้นหนึ่งแล้วกล่าวคือ แทนที่จะใช้เวลาเตรียม ๑ ปี ได้หันมาใช้เวลาเตรียมเพียง ๒ เดือน ระหว่างปีภาคเรียนภาคปลาย (ปัตตานี ทดลองที่โรงเรียนบ้านปยุต อำเภอเมือง) ถ้าผลการทดลองยืนยันได้ว่า การเตรียมเพียง ๒ เดือนมีผลได้พอๆ กับการเตรียม ๑ ปี ก็อาจจะเลือกเอาอย่างหลัง เพราะถูกทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย

น่าจะทำ อย่างไรก็ตามการใช้เวลาช่วงระยะหนึ่ง เพื่อการเตรียมตัวเด็กก่อนเข้าเรียน ป. ๑ นับเป็นความจำเป็นที่ต้องทำอย่างยิ่ง ก่อนที่เราเคยมีชั้นเตรียมในหมู่เด็กไทยพุทธที่ใช้ภาษาไทยมาแล้ว และทิ้งเลิกไป ขณะนี้ก็มีคนเรียกร้องให้เปิดสอนอีก การสอนชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก ก็เพื่อการเตรียมเด็กให้พร้อมนั่นเอง และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า เด็กที่ผ่านชั้นอนุบาลหรือเด็กเล็กย่อมมีความพร้อมดีกว่าเด็กที่ไม่ผ่าน

ก็แลเด็กไทยพุทธที่ใช้ภาษาไทยมาแล้วยังต้องมีการเตรียม แล้วเด็กไทยมุสลิมซึ่งฟังและพูดกันไม่รู้เรื่องเลยจะมีถึงความจำเป็นในการต้องเตรียมยิ่งขึ้นไปอีกหรือ

(อ่านต่อหน้า ๔๔)

มองตรงน (ต่อจากหน้า ๔๒)

แม่เด็กไทยมุสลิมที่อยู่ในเขตเทศบาลก็ไม่เว้น ความเป็นเทศบาลมิได้ช่วยให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมทางด้านภาษามากนัก เด็กมุสลิมในเขตเทศบาลจึงอยู่ในข่ายที่ต้องเตรียมเช่นเดียวกัน การเตรียมเด็กที่ถู่วิธีการย่อมได้ผลกว่าการเตรียมที่ไม่มีหลักเกณฑ์อย่างแน่นอน

ปัญหาเด็กออกกลางคัน (Dropped out)

จากตัวเลขในตารางข้างต้นจะพบว่ากว่าจะถึง ป. ๔ มีจำนวนเด็กที่หายไปเป็นจำนวนมาก จำนวนที่จบ ป. ๔ ออกมาจริงๆ แล้วไปต่อชั้นประถมปลายหรือมัธยมจะเป็นรูป *เจดีย์การศึกษา* (ไม่มีทางเป็นปริมิตได้เลย) ที่มียอดแหลมเรียวจนน่าใจหาย ในปี ๒๕๑๑ มีเด็กเล็กเข้าเรียน ป. ๑ ๑๓,๐๑๑ คน สามารถเรียนมาจนถึงชั้น ป. ๔ ในปี ๒๕๑๔ เพียง ๖,๗๕๓ คน ในจำนวนนี้มีผู้เรียนจบ ป. ๔ เพียง ๖,๐๔๘ คน หรือร้อยละ ๔๖.๔๘ เท่านั้น

จำนวนที่เหลือนกว่าครึ่งหายไปไหน

อาจตกอยู่ในชั้นต่างๆ ไม่ก็ออกไปจากโรงเรียนเสียก่อนแล้วก็ได้ และในจำนวนที่ยังตกค้างอยู่ก็ไม่ทราบว่าจะจบ ป. ๔ ในเวลาเท่าไรหรือไม่

ในชั้นประถมปลายหรือมัธยมศึกษาเช่นเดียวกัน มีเด็กที่ต้องออกกลางคันปีละไม่ไ้ย

ในปี ๒๕๑๔ มีนักเรียน ป. ๕ ๓,๓๖๘ คน แต่ ป. ๖ มีเพียง ๒,๑๖๔ คน หรือร้อยละ ๖๔.๒๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีนักเรียน ๑,๗๒๐ คน มศ. ๓ มี ๑,๐๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๑

แม้ตัวเลขนี้ จะไม่ได้คำนวณจากฐานเดิมเมื่อตอนแรกเข้าแต่ก็ชี้ให้เห็นว่า ยังมีเด็กจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของเด็กแรกเข้าที่ต้องออกเสียกลางคัน ปัญหาหนึ่งในหลายๆ อย่าง ที่สำคัญที่ทำให้เด็กออกกลางคันก็คือ "ภาษา"

ยังไม่ทราบว่ามิโรงเรียนใดบ้างในภาคศึกษา ๒ ที่คิดแก้ปัญหาดังกล่าวนี้โดยตรง โรงเรียนส่วนมากคิดว่า เมื่อเด็กผ่าน ป. ๔ ป. ๖ มาแล้ว คงเข้าใจและใช้ภาษาได้พอสมควร จึงไม่จำเป็นต้องช่วยอะไรกันอีก แท้จริงแล้ว เด็กเหล่านี้ยังต้องการปรับปรุงทักษะการใช้ภาษา ทั้งในด้านฟัง-พูด-อ่าน และเขียนนอยุ่กันเอง

การช่วยแก้ปัญหาในระดับนี้ น่าจะทำได้โดยการจัดบริการ "เพิ่มภาษา" ให้แก่เด็กไทยมุสลิมโดยเฉพาะ บริการดังกล่าวมิใช่จัดชั้นแบบกวดวิชา ชนิดที่สอนให้ตามเนื้อวิชาในเวลาพิเศษตามระดับชั้น แต่จะมุ่งฝึกทักษะทางด้านภาษาไทยโดยตรง การจัดกลุ่มเด็กแทนที่จะแบ่งตามชั้น อาจจัดตามความสามารถของเด็กในการใช้ภาษา เช่นแบ่งเป็น ชั้นต้น-ชั้นกลาง-และชั้นสูง เป็นต้น แล้วจัดบทเรียนให้สอดคล้องกัน เวลาที่สอนอาจเป็นระหว่างหยุดเทอม หรือวันเสาร์ อาทิตย์ หรือหลังเลิกเรียนประจำวันก็ได้

การบริการตามนัยดังกล่าวนี้ เชื่อว่าจะช่วยให้เด็กมีทักษะทางภาษาดีขึ้น อันจะช่วยให้เรียนเนื้อวิชาต่างๆ ได้ต่อไปด้วย และจะขจัดปัญหาการออกกลางคันได้ *การวิจัย* (ของ ทวี ทิมขำ ม. สงขลานครินทร์) พบว่าเด็กมุสลิมสามารถเรียนภาษาอังกฤษได้ดีไม่แพ้เด็กไทยพุทธ ทั้งนี้ เพราะภาษาอังกฤษมีลักษณะการออกเสียงที่สะดวกต่อผู้พูดภาษามลายูมาก่อน ซึ่งเท่ากับยืนยันได้ว่า ถ้าเด็กมุสลิมสามารถเข้าใจภาษาไทยได้แล้ว เขาก็จะสามารถเรียนได้ดีเช่นเดียวกัน

การแก้ปัญหาทางการศึกษานันไม่อาจทำสำเร็จได้ เพียงการแก้ตรงจุดใดจุดหนึ่งอย่างเดียว แต่การไม่ลงมือแก้ตรงจุดใดจุดหนึ่งก่อนก็ทำให้ทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาทั้งหมดไม่